

GRENZELOZE GROOVES

Magic Flute-lessen voor
leerlingen met een beperking

MAGIC FLUTE

De stichting **My Breath My Music** stelt zich ten doel om instrumentaal muziekonderwijs toegankelijk te maken voor mensen met een beperking en ontwikkelt daarom innovatieve (digitale) muziekinstrumenten.

Samen met het lectoraat Kunsteducatie en het Centre of Expertise for Arts and Sciences Education (Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten), het lectoraat Performing Arts Medicine (Codarts), Stichting Leerorkest Nederland en Méér Muziek in de Klas, zijn er nu ook lessen ontwikkeld voor een aantal van deze instrumenten: de Magic Flute, de Switch Guitar en de Travel Sax. Deze lessen zijn voor binnen- en buitenschoolse muziekeducatie ontwikkeld, maar adem- en ergotherapeuten kunnen ze ook in een therapeutische context gebruiken.

De handleiding voor de lessen bestaat uit twee onderdelen: in deel 1 staan de uitgeschreven lessen die voor de muziekdocent bestemd zijn en in deel 2 staat het leerlingenmateriaal.

De Magic Flute

De lessen in deze handleiding zijn ontwikkeld voor de Magic Flute. Dit unieke blaasinstrument speel je zonder handen, werkt door je hoofd omhoog (tonen stijgen) of omlaag (tonen dalen) te bewegen, en vereist weinig longvolume. Door verschillende toonladders en instellingen is het instrument geschikt voor spelers vanaf jonge leeftijd en biedt het meteen mogelijkheden tot improvisatie.

Tip!

Informatie over de huur van de Switch Guitar kan je opvragen bij stichting My Breath My Music en Stichting Leerorkest Nederland.

<https://leerorkest.nl/instrumentendepot/>

Voor wie?

De lessen zijn ontwikkeld voor het gespecialiseerd onderwijs. Leerlingen in het gespecialiseerd onderwijs vormen een heterogene groep. De muziekdocent en leerlingen kunnen daarom zelf het beste bepalen óf en hoe deze lessen passen bij de leerling. Daarnaast zijn de lessen ook te gebruiken voor leerlingen met een beperking in de buitenschoolse muziekeducatie. Overigens, in de lessen werkt het goed als zowel de leerling als de docent een Magic Flute hebben, zodat er samengespeeld kan worden.

Multi-zintuigelijke aanpak

De lessen volgen een multi-zintuigelijke werkwijze waarbij leerlingen muziek niet alleen auditief, maar ook lichamelijk en visueel ervaren. Dit kan bijvoorbeeld door het zachtjes tikken van de puls op de schouder van de leerling om het ritme voelbaar te maken of door het gebruik van gebaren die de muziek visualiseren (in de lessen aangegeven met een hand-icoon).

Let wel:

leerlingen kunnen, om verschillende redenen, het niet prettig vinden om aangeraakt te worden. Het is dus belangrijk dat de leerling toestemming geeft om aangeraakt te worden, voordat de multi-zintuigelijke aanpak wordt toegepast.

Autonomie van de leerling

Om het muzikale zelfvertrouwen en de betrokkenheid te vergroten, is er door de lessen heen aandacht voor de autonomie van de leerling, bijvoorbeeld: leerlingen mogen zelf improvisaties en het samenspielen leiden. Ook raden we aan om leerlingen zoveel mogelijk zelf het instrument op te laten stellen en te laten onderzoeken welk geluid ze voor de Magic Flute het meest aansprekend vinden. Daarnaast raden we aan om leerlingen zelf muziek te laten kiezen die ze graag willen spelen, naast of in plaats van het repertoire uit de lessen. Hierdoor kan de muziekdocent nog beter aansluiten bij de wensen van de leerling.

Opbouw van de lessen: leerlijn of losse muzikale activiteiten

De leerlijn bestaat uit negen lessen die afhankelijk van de leerling ongeveer tussen 30 en 45 minuten duren en die activiteiten bevatten op het gebied van techniek, creativiteit, expressie, notatie en samenspel. De muziekdocent kiest samen met de leerling of ze deze lessen wel of niet volledig aaneengesloten volgen. Ze kunnen namelijk ook vrij muzikale activiteiten uit de lessen kiezen die op dat moment bij leerling(en) passen. In de vormgeving krijgen muzikale activiteiten daarom ook verschillende kleuren, om dat keuzeproces makkelijker te maken:

technische vaardigheden

**repertoire / (samen)spel
presenteren**

**creatieve en expressie
vaardigheden**

notatie lezen

Inhoud en uitgangspunten van de lessen

De lessen richten zich op een brede muzikale vorming en werken aan verschillende basisvaardigheden:

1. Technische vaardigheden

In de lessen oefenen leerlingen met het vinden van een prettige speelhouding en ontdekken hoe ze geluid uit hun instrument halen.

2. Notatie lezen

Hoewel leerlingen bepaalde muzikale activiteiten uit de lessen zonder notatie kunnen volgen, wordt er voor 'wie wil' notatie aangeboden. De lessen volgen daarbij het principe van *Sound before Symbol*: dit wil zeggen eerst luisteren en spelen, daarna pas kennismaken met notatie. Om deze reden komen auditieve opdrachten zoals 'call en response' regelmatig voor in de lessen. Wat betreft de notatie in de lessen: er worden verschillende vormen aangeboden, waardoor de muziekdocent en leerlingen kunnen kiezen welke notatie het beste past.

3. Creatieve en expressieve vaardigheden

De leerlingen werken gedurende de lessen aan creatieve en expressieve vaardigheden. Door middel van improvisatie en compositie worden leerlingen uitgenodigd om zelf muzikale ideeën te verzinnen, emoties uit te drukken, of een voor- of naspel te maken bij een bestaand stuk. Op deze wijze ontwikkelen leerlingen hun gehoor, gevoel voor klankhoogte en ritme, en leren ze muzikaal op elkaar af te stemmen.

4. (Samen)spelen en presenteren

De lessen bieden ruimte om (bekende) liedjes te spelen en muzikale resultaten vast te leggen, bijvoorbeeld door opnames te maken. Opnames maken de muzikale ontwikkeling inzichtelijk en geven waardering voor de inzet van de leerling. De laatste les is gewijd aan samenspel met andere instrumenten, zoals de Travel Sax of Switch Guitar of andere instrumenten, en kan worden afgesloten met een gezamenlijke presentatie.

Repertoire

Het repertoire varieert van traditionele liedjes tot popmuziek, vrije improvisaties en muziek uit verschillende landen. Het is belangrijk om liedmateriaal te kiezen dat aansluit bij de interesse en mogelijkheden van de leerlingen. Docenten kunnen het repertoire aanpassen of uitbreiden om goed aan te sluiten bij de leerling.

Op de website van de stichting My Breath My Music staat een verzameling aan liedjes en begeleidingstracks voor de Magic Flute. Een aantal daarvan hebben we in deze handleiding opgenomen, maar er is veel meer materiaal. Kijk dus vooral naar wat er allemaal beschikbaar is, ook samen met je leerling.

liedjes voor
beginners

play a long
tracks

bladmuziek
magic flute

<https://mybreathmymusic.com/liedjes-spelen-voor-beginners>

<https://mybreathmymusic.com/bladmuziek-play-along-tracks-sheet-music>

<https://mybreathmymusic.com/bladmuziek-magic-flute-1>

Kerdoelen

De lessen sluiten goed aan bij de kerndoelen voor het leergebied Kunstzinnige Oriëntatie / Kunst en Cultuur van het gespecialiseerd-, primair- en voortgezet onderwijs.

Muzikale vaardigheden:

In deze lessen oefenen leerlingen met:

- het kunnen voelen en spelen van de Simple-toonladder.
- improviseren met verschillende klanken van de Magic Flute.
- lezen van een vorm van muzieknotatie.
- bedenken van eenvoudige eigen muzikale versies (bijv. een intro en outro) van een lied.
- presenteren van liedjes.
- bij samenspel: het uitvoeren van een lied samen met medespelers.

Hoe werkt de Magic Flute?

Opbouw en positionering

Het is belangrijk dat de Magic Flute zo is opgebouwd dat deze in een horizontale stand staat, precies op mondhoogte van de muzikant, zodat deze het hoofd naar beneden en naar boven kan bewegen. Zorg dat het snoer los naar beneden hangt en niet om de standaard is gewikkeld. Sluit de Magic Flute eerst aan op het kastje en vervolgens op de adapter (draai de schroef goed aan voor het kalibreren). Gebruik een losse speaker met audiokabel dicht bij het instrument voor direct geluid, wat het speelgevoel versterkt. De Magic Flute kan soms ook aan een rolstoelblad worden bevestigd. Zoeken naar de juiste basisopstelling is maatwerk en kan verschillen per leerling.

Bij het aansluiten moet de Magic Flute horizontaal en stil staan om te kalibreren. Het display toont *keep still* en een zandloper (45 seconden). Nu kan je de schroef weer losser draaien zodat de Magic Flute bespeeld kan worden. Hoe los of vast de schroef is, is heel belangrijk voor het spelen: de schroef moet vast genoeg zijn zodat de Magic Flute niet omvalt, maar los genoeg om het instrument makkelijk van onder naar boven te kunnen bewegen.

Het display

Plaats het kastje zo dat de muzikant het display goed kan zien. Het display kan worden bediend met de knoppen en door middel van “zuigen en blazen” via de Magic Flute zelf. Hierdoor is er geen handfunctie nodig om het instrument te kunnen bedienen.

De bediening middels zuigen en blazen werkt als volgt:

Lang zuigen (3 sec): naar het menu
Kort blazen en omhoog: naar rechts
Kort blazen en omlaag: naar links
Kort zuigen = OK

Als de Magic Flute een tijdje niet wordt bespeeld dan schakelt hij automatisch over naar de stand-by modus (energiebesparing). Door op “OK” te drukken of te zuigen komt de Magic Flute weer uit de stand-by modus.

De verdere gebruiksaanwijzing van de Magic Flute kun je vinden op de website van My Breath My Music.

<https://mybreathmymusic.com/wp-content/uploads/2016/05/De-Magic-Flute-gebruiksaanwijzing-Nederlands.pdf>

Didactische tip

Omdat het menu van de Magic Flute best uitgebreid is raden wij aan om met beginnende leerlingen vooral het zelf centreren te oefenen. De overige settings (toonsoort, instrument, sensitivity, enz) worden in eerste instantie door de docent ingesteld.

Zoals in de gebruiksaanwijzing te lezen is, is er een uitgebreid palet aan instellingen.

Keuze instrument

120 geluiden beschikbaar: Inclusief fluit-, strijk-, blaas- en percussieklanken.

Aanbevolen instrumenten: Flute, Cello, Oboe, Alto Sax.

Let op: Sommige geluiden, zoals percussieklanken of harpen, zijn minder geschikt voor het spelen van langere noten. Sommige geluiden vragen om meer longcapaciteit dan andere geluiden. De Alto Sax is bijvoorbeeld zeer geschikt voor iemand met verminderde longcapaciteit.

Tip: Laat de leerling een favoriet instrument kiezen; dit verhoogt de betrokkenheid. De instrumentkeuze kan ook specifiek voor sommige stukken worden aangepast; de *overdrive guitar* past bijvoorbeeld goed bij het nummer *We Will Rock You*.

Menu

Instelling *Sensitivity*

Reguleert de hoeveelheid beweging die nodig is om naar een volgende toon te gaan.

Instelbaar van 1 tot 8:

- 1: Grote hoofdbewegingen nodig (nuttig voor leerlingen met goede nekcontrole).
- 8: Minimale beweging vereist (ideaal voor leerlingen met beperkte mobiliteit).

Standaardinstelling: *Sensitivity 2*.

Tip 1: Begin met *sensitivity 2* en test hoe comfortabel dit is.

Tip 2: Bij leerlingen die moeite hebben met bewegingen: verhoog de *sensitivity* voorzichtig.

Tip 3: *Sensitivity 8* is vooral geschikt voor vrije improvisaties; het raken van exacte noten is dan moeilijker.

Instelling *Breath*

Reguleert de kracht die nodig is voor blazen en zuigen.

Het kunnen zuigen is geen voorwaarde voor het bespelen van de Magic Flute.

Instelbaar:

- *None: Breath Control* is uitgeschakeld.
- *Light*: voor leerlingen met een beperkte longcapaciteit.
- *Strong*: geschikt voor leerlingen met spasmes, om onbedoeld blazen/zuigen te voorkomen.

Tip 1: Begin met de instelling *medium*. Pas deze aan op basis van het comfort en de controle van de leerling.

Tip 2: Sommige leerlingen hebben moeite met zuigen. Mocht je dit willen oefenen, dan kan je dat met een rietje doen, waarbij de leerling probeert een watje op te zuigen.

Instelling *Attack*

Regelt de vertraging tussen het blazen en het horen van een toon.

Instelbaar:

- 200 ms (langzaam)
- 100 ms (standaard)
- 50 ms (snel)

Tip: Voor een meer realistische speelervaring stel je de attack in op 50 ms, tenzij een vertraging noodzakelijk is voor de leerling.

Externe schakelaar

Een optionele schakelaar kan worden aangesloten om functies zoals transponeren of het gebruik van kruizen en mollen te activeren.

Tip: Bij transponeren blijven de tonen op het display ongewijzigd. Zorg dat de leerling hiervan op de hoogte is om verwarring te voorkomen.
Zie de gebruiksaanwijzing voor verdere uitleg, scan de QR-code

<https://mybreathmymusic.com/wp-content/uploads/2016/05/De-Magic-Flute-gebruiksaanwijzing-Nederlands.pdf>

Spelen

Het spelen op de Magic Flute combineert blazen en hoofdbewegingen om verschillende tonen te produceren.

Hoe werkt het?

- Blaas door het mondstuk om een noot te laten klinken.
- Beweeg het hoofd omhoog om hogere tonen te spelen en omlaag voor lagere tonen.
- Het display geeft ondersteuning: de gespeelde noot wordt weergegeven op een notenbalk als een letter en de notennaam (letter) staat eronder. Een stip naast de notenbalk toont hoe dicht je hoofd zich bij de volgende noot bevindt (stip in midden = exacte toonhoogte). Deze stip geeft informatie over hoe dicht men qua positie bij de huidige noot zit (stip in midden = exacte positie van de noot op de Magic Flute. Als de stip naar boven of beneden gaat, komt men dichterbij de volgende noot).

Centreren

Voorafgaand aan het spelen moet de Magic Flute worden gecentreerd om de middenstand van de toonladder vast te leggen.

Er zijn 2 manieren om de Magic Flute te centreren

1. De leerling zelf laten centreren via het mondstuk:

Zuig kort door het mondstuk terwijl de Magic Flute in een horizontale stand is.

Op het display verschijnt een symbool dat aangeeft dat het instrument is gecentreerd.

2. Handmatig centreren: Het centreren kan ook worden geactiveerd door het pijltje boven de 'OK'-knop in te drukken. Correcties kunnen worden uitgevoerd met de 'Up'-knop op het controlekastje.

Wanneer centreren?

- Voor aanvang van elk nieuw muziekstuk.
- Tussendoor, indien nodig

Gyroscoop

De gyroscoop in de Magic Flute kan worden gereset via een functie in het menu. Dit is nodig als het instrument niet meer goed reageert of vastloopt.

Probleemoplossing bij vastlopen

- **Adapter loskoppelen:** Trek eerst de adapter tijdelijk uit het stopcontact en sluit het instrument opnieuw aan.
- **Gyroscoop resetten:** Als dit niet helpt, reset dan de gyroscoop via het menu.
- **Memory Reset:** Blijft het probleem bestaan, voer dan een *Memory Reset* uit.

Let op: Na een *Memory Reset* moeten alle instellingen, zoals *Sensitivity*, *Attack* en *Breath*, opnieuw worden ingesteld.

Quickstart

- Opbouw en positionering:** Zorg dat de Magic Flute in een horizontale stand staat, op de juiste hoogte, zodat het mondstuk gecentreerd is ten opzichte van de bewegingsmogelijkheden van het hoofd van de leerling.
- Aansluiten:** Controleer dat de Magic Flute horizontaal staat bij het aansluiten op het lichtnet.
- Instellingen controleren:** De *Sensitivity* blijft meestal op de laatste instelling staan. Controleer deze instelling als de Magic Flute door meerdere leerlingen wordt gebruikt.
- Toonladder en instrument selecteren:** Kies de gewenste toonladder en het gewenste instrument. Deze blijven eveneens op de laatste instelling staan, tenzij ze specifiek moeten worden aangepast.
- Centreren:** Centreer de Magic Flute en begin met spelen!

EHBO

De Magic Flute kan soms vastlopen, meestal wanneer deze enige tijd niet is bespeeld. Volg deze stappen om het probleem op te lossen:

1. **Opnieuw centreren:** Centreer de Magic Flute (zie uitleg hierboven).
2. **Adapter loskoppelen:** Haal de Magic Flute tijdelijk van het lichtnet en zet op nieuw aan.
3. **Gyroscoop resetten:** Voer een *Gyroscope Reset* uit via het menu (zie uitleg hierboven).
4. **Memory Reset:** Als laatste redmiddel kan een *Memory Reset* worden uitgevoerd.

Let op: Na een *Memory Reset* moeten alle instellingen, zoals *Sensitivity*, *Attack* en *Breath* opnieuw worden ingesteld.

DOCENTEN HANDLEIDING MAGIC FLUTE

In deze les oefent de leerling met het...

- verkennen van het instrument en ervaren hoe het werkt.
- vinden van een passende speelhouding en positionering.
- leren van de basis van de "quickstart" (technische handelingen om te kunnen spelen).
- proberen van verschillende klanken en kiezen een favoriete klank.
- vrij improviseren en kennismaken met de Simple-toonladder.
- verkennen van ritmische patronen met korte en lange noten tijdens een muzikaal gesprek.
- kennismaken met twee speeltechnieken: alleen blazen ("f") en blazen met aanzet ("t").
- benoemen van favoriete muziek.

In deze les let de docent op...

- de houding en motoriek van de leerling: zit de leerling recht achter de Magic Flute?
- hoe soepel het hoofd van de leerling omhoog en omlaag beweegt
- of het de leerling lukt om ritmisch te volgen bij het nadoen van korte en lange noten.
- hoe het muzikale gehoor van de leerling is, bijvoorbeeld bij het herkennen en reproduceren van ritmes.

Warming-up**C Vrije verkenning van het instrument**

1. Plaats de Magic Flute voor de leerling, met voldoende ruimte om zelfstandig bij het instrument te komen.
2. Quickstart: Controleer of de leerling recht achter het instrument zit en de Magic Flute gecentreerd is (horizontaal). Centreer door één keer op het pijltje omhoog te drukken.

Het volgende icoontje verschijnt op het display:

3. Stel de toonladder in op Simple-toonladder.

4. Speel achtergrondmuziek af en nodig de leerling uit om vrij te improviseren.

One Chord Backing Track

<https://youtu.be/mff0JLM2iTw?si=a0xY0rgBDPcwaV3Q>

Didactische tip

Maak de ruimte toegankelijk bijvoorbeeld voor rolstoelgebruikers. Het geeft zelfvertrouwen als de leerling zelfstandig achter het instrument kan plaatsnemen.

T Verkenning van het instrument en kastje

5. Zeg: *"We gaan een fijne speelhouding zoeken waarin je goed kunt spelen."* Verken samen: zit de leerling recht voor het instrument? Is het hoofd vrij te bewegen zonder spanning? Voorkom dat de leerling naar voren moet strekken.
6. Leg uit: *"Op dit display zie je letters en bolletjes: dat zijn muzieknoten. Die hebben letters, zo kun je zien wat je speelt."* Laat de leerling experimenteren met spelen en observeer hoe de letters op het display veranderen.

Didactische tip

Blijf alert op de positie van de Magic Flute en pas deze aan indien nodig.

T Verkenning van geluiden

8. Laat de leerling de Magic Flute centreren voordat er wordt gespeeld.
9. Zeg: *"Dit instrument heet dan wel de magische fluit, maar je kunt er allerlei instrumenten mee bespelen. We gaan kijken welke klank/instrument jij het mooist vindt!"*
10. Laat de leerling een paar klanken proberen en een favoriete klank kiezen.

Didactische tip

Gebruik een shortlist van geschikte instrumenten om lange wachttijden te voorkomen. Dit houdt de focus en motivatie van de leerling vast. Zie ook het kopje "keuze instrument" in de inleiding.

Kern I

CT Ritmisch muzikaal gesprek met korte en lange noten

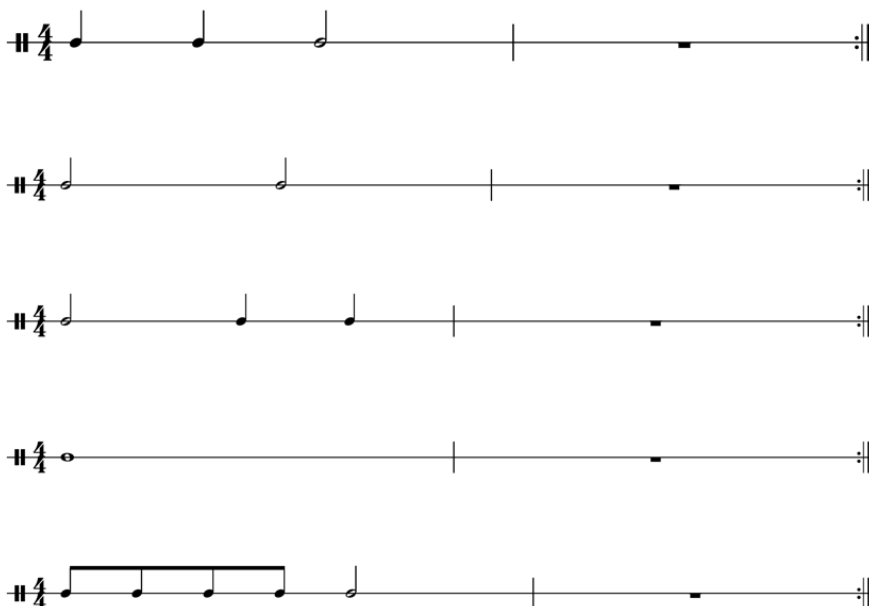
1. Stel de toonladder in op *Simple-toonladder* (G, A, B, C, D, E) en zeg: *"Ik speel een ritme voor, en jij speelt het na. Het maakt niet uit welke noten je speelt; het gaat om het ritme."*
2. Laat de leerling ritmische patronen op gehoor naspelen. Varieer met korte en lange noten.
3. Introduceer twee speeltechnieken:
 - o Alleen blazen ("f")
 - o Blazen met aanzet ("t").
 - o Demonstreer beide technieken.
4. Draai de rollen om: de leerling speelt een ritme voor, en de docent doet het na.
5. Een optie is om de leerling te begeleiden met een G akkoord of ritme/ losse noten kan ook (witte toetsen)

Voorbeeldritmes voor de docent

Didactische tip

Ritmes op de schouder meetikken kan helpen bij het aanvoelen van ritme.

Herhaling van de ritmes is waardevol; dit versterkt zowel de instrument-beheersing als het gevoel voor ritme.

Kern II

R Muziekvoorkeuren bespreken

1. Vraag: *"Welke drie of vier liedjes vind je leuk?"*
2. Leg uit: *"We kijken of we in de komende lessen een liedje kunnen leren spelen, of een stukje van het lied."*
3. Controleer of deze liedjes bruikbaar zijn (dit kan een stukje zijn van de melodie, het refrein of een riffje) en noteer deze.
4. Geef de leerling het Muzikaal Paspoort mee naar huis om (eventueel met hulp van ouders/begeleiders) in te vullen voor de volgende les.

Afsluiting

C Nog even spelen

1. Laat de leerling de Magic Flute opnieuw centreren (door kort in te ademen terwijl het instrument horizontaal staat).
2. Vraag de leerling om weer vrij te improviseren op de backing track. Vraag of de leerling

zowel korte als lange noten kan gebruiken, en de speeltechniek "f" en "t" afwisselend kan toepassen.

<https://youtu.be/JwcCBGqPmwU?si=DAePyLS8FSq8RZoL>

3. Maak een korte video-opname van de leerling. Deze opname kan de leerling aan ouders/vrienden/klasgenoten laten zien. De docent kan deze ook bewaren om later met de leerling op terug te kijken zodat de muzikale ontwikkeling zichtbaar en hoorbaar wordt.

Tip: Noteer na les 1 je observaties en aanpassingen die tijdens deze les zijn gedaan om de volgende les beter op de leerling af te stemmen.

In deze les oefent de leerling met het...

- verkennen van het instrument.
- doorlopen van de Quickstart samen met de docent.
- controleren en aanpassen van de *sensitivity*-instelling op basis van de bewegingsradius van de nek.
- eigen maken van een speelhouding en het vertrouwd raken met de Magic Flute.
- ontwikkelen van muscle memory door te spelen op de Simple-toonladder.
- het herkennen en naspelen van ritmische patronen met korte en lange noten, gekoppeld aan notatie.
- kennismaken met notatie, zowel traditionele notatie als letters, en spelen van de noot G.
- vrij improviseren op de Magic Flute, met begeleidingstracks.

In deze les let de docent op...

- hoe soepel het hoofd van de leerling omhoog en omlaag beweegt. Kan de leerling recht en ontspannen achter de Magic Flute zitten?
- of de *Sensitivity*-instelling geschikt is voor de bewegingsradius van de leerling.
- of het de leerling lukt om ritmische patronen te volgen en deze te koppelen aan notatie.
- of het de leerling lukt om de Quickstart te doorlopen en bij de Magic Flute te komen.

Warming-up**T Quickstart**

1. Doorloop samen met de leerling de quickstart tot centreren.
2. Bekijk samen de stappen *Sensitivity*, *Attack*, *Breath*, de *Simple-toonladder*, en het gekozen instrument.

Didactische tip

Laat de leerling zoveel mogelijk zelf doen maar maak het niet te langdradig. Als de leerling interesse heeft in de technische kant van de instellingen, besteed hier dan tijd aan. Voor veel leerlingen is het niet noodzakelijk om de instellingen volledig te begrijpen.

C Vrij spelen

3. Laat de leerling vrij spelen op de Magic Flute: *"Wil jij even proberen of de Magic Flute het doet vandaag?"*

4. Zet een backing track aan en laat de leerling vrij improviseren.
https://mybreathmymusic.com/wp-content/uploads/muziek/3_Dm7-G7.mp3
5. Controleer de *Sensitivity*-instelling: Kan de leerling zonder moeite alle noten raken? Zo niet, vraag om de hoogste en laagste noot te spelen. Pas de instelling aan (bijvoorbeeld op 3) indien nodig.

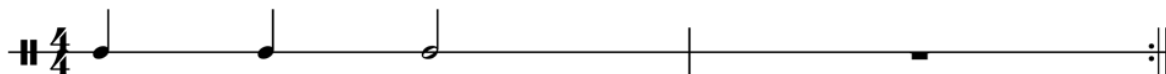
T Techniek spelletjes

5. Zeg: "We gaan een spelletje doen om je adem te oefenen. We gaan kijken wie het langst één noot kan spelen op één adem". De leerling en docent spelen een noot en kijken wie dat het langste kan.
6. Zeg: "We gaan nu kijken wie de meeste korte noten in een minuut kan spelen". De leerling en docent timen een minuut en spelen om de beurt korte noten.

Kern I

C T Ritmisch muzikaal gesprek – lange en korte noten

1. Herhaal de opdracht uit de vorige les: "Weet je nog wat we vorige week voor spelletje speelden met voordoen en nadoen?" Herhaal eenvoudige ritmische patronen uit les 1 en breid deze geleidelijk uit.
2. Vraag de leerling op welke twee manieren er gespeeld kan worden (blazen op "f" en met aanzet op "t"). Demonstreer beide methoden en oefen samen.
3. Introduceer ritmische zinnen, zoals: "Hé, hal-lo!" of "Speel de noot!", die de leerling naspeelt.

4. Breid de opdracht uit: bouw dit uit naar korte zinnen die de leerling naspeelt. Oefen de zinnen eerst met woorden voordat je ze speelt.

Ritmisch muzikaal gesprek

Doe maar lek-ker mee sin-as-ap-pel sap

Speel nog een toon - tje Ma - gic Flute!

5. Draai de rollen om: "Nu mag jij iets bedenken, en ik speel het na!"

Didactische tip

Ritmes en zinnen zijn slechts suggesties. Breid ze uit op de interesses van de leerling. Herhaling is essentieel voor het ontwikkelen van ritmegevoel.

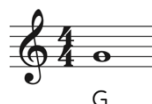

Help het gevoel van de puls te versterken door licht op de schouder of arm van de leerling mee te tikken.

Kern II

N T Kennismaken met notatie en de noot G

1. Leg uit: "Op het display zie je letters en bolletjes op een lijn. Dat zijn noten."
2. Beweeg de Magic Flute omhoog en omlaag en laat zien hoe de noten op het display veranderen.
3. Introduceer de noot G: "Dit is de laagste toon. Doe je hoofd zo laag mogelijk." Toon hoe een G eruitziet in traditionele notatie. Laat zien dat de letter G op het kastje verschijnt wanneer de G wordt gespeeld.
4. Oefen: Laat de leerling een G spelen en 4 tellen aanhouden.
5. **Uitleg over notenwaarden:** Laat de leerling kennismaken met:

Hele noot (4 tellen):
Eén noot die de hele maat duurt.

Halve noot (2 tellen):
Twee noten in een maat.

Kwartnoot (1 tel):
Vier noten in een maat.

Achtste noten (½ tel):
Acht noten in een maat, los of aan elkaar.

Gebruik deze backingtrack bij het spelen van de verschillende ritmes met de noot G.
<https://youtu.be/G9IMtDRBNrs?si=nG2xiCNtM8BxzYWP>

Kern III

C Spelen met 12 maten met backingtrack

<https://youtu.be/O4v0EOL5ihk?si=XLObF-nuUq->

1. **Ronde 1:** Zeg: "We gaan deze eerste ronde afwisselend een lange noot G spelen van 4 tellen en daarna 4 tellen rust." Laat de leerling dit op gehoor spelen.
2. **Ronde 2:** Nodig de leerling uit om tijdens de tweede ronde te improviseren op G.
3. **Ronde 3:** Laat de leerling tijdens de derde ronde weer afwisselend lange noten van 4 tellen op G spelen, gevolgd door 4 tellen rust.

Deze notatie is bedoeld voor de docent.

Speelstuk 12 maten G

5

9

Didactische tip

Gebruik aanraking of gebaren om het gevoel van lange noten (4 tellen) en rust te verduidelijken. Gebruik een stilteteken (vinger voor de mond) om de rust uit te beelden.

Didactische tip

Volg de 12-maten akkoordprogressie op het scherm (4 akkoorden per regel). Elk akkoord wordt in realtime benadrukt. Zet deze ondersteuning in naar behoefte van de leerling; het kan structuur bieden maar ook afleiden.

C Afsluiting**Muzikale afsluitvraag:**

1. Vraag: *"Kun je met je muziek vertellen wat je het leukste vond in deze les?"*
2. Bespreek het Muzikaal Paspoort met de leerling en spreek af welke (delen van) muziek die de leerling leuk vindt, gespeeld kan worden in de lessen.

In deze les oefent de leerling met het...

- vrij improviseren op een backing track.
- spelen van het muzikale spel 'Deze speel je niet.'
- ervaren van 3-kwartsmaat.
- leren spelen van de nieuwe noten A en B.
- spelen van de noten G, A en B in een vloeiende beweging, zonder sprongen.

In deze les let de docent op of het de leerling lukt om...

- het hoofd omhoog en omlaag te bewegen bij het spelen van G, A en B.
- ontspannen en recht achter de Magic Flute te zitten.
- ritmische patronen te herkennen en volgen, zoals in het spel 'Deze speel je niet' en *Kleine Wals*.
- de nieuwe noten A en B te vinden en combineren met G in een vloeiende beweging.
- te improviseren en een eigen melodie te bedenken.

Warming-up**C Vrije improvisatie**

1. Doorloop samen de Quickstart tot aan het centreren.
2. Stel de Scale in op *Blues 1*.

3. Zeg: "Kijk eerst even of de Magic Flute het goed doet!"

4. Zet de backing track aan en laat de leerling vrij improviseren.

5. Nodig de leerling uit om af te wisselen tussen korte en lange noten tijdens de improvisatie.

<https://mybreathmymusic.com/wp-content/uploads/muziek/Herfst-Autumn-Cma.mp3>

T Techniek spelletjes

6. Zeg: "We gaan weer kijken wie het langst één noot kan spelen op één adem". De leerling en docent spelen een noot en kijken wie dat het langste kan.
7. Zeg: "We gaan nu kijken wie de meeste korte noten in een minuut kan spelen". De leerling en docent timen een minuut en spelen om de beurt korte noten.

Kern I

C Muzikaal spel: 'Deze speel je niet'

Ritme 'Deze speel je niet'

1. Introduceer het spel: *"We hebben in eerdere lessen een muzikaal gesprek gehad met korte ritmische zinnen. Nu maken we er een spel van!"*
"Ik klap ritmische zinnen die jij mag naspelen, maar er is één ritme dat je niet mag spelen: het ritme van 'Deze speel je niet.'"
2. De docent oefent het ritme 'Deze speel je niet' met de leerling en zorgt dat dit goed herkenbaar is.
3. Als dit goed gaat, draait de docent de rollen om: de leerling speelt ritmes en de docent speelt ze na.

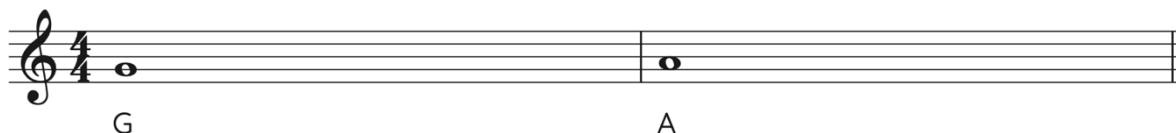

Tik het ritme op de schouder van de leerling om het voelbaar te maken. Let op: niet iedere leerling vindt dit fijn!

Kern II

T Introduceer de noot A

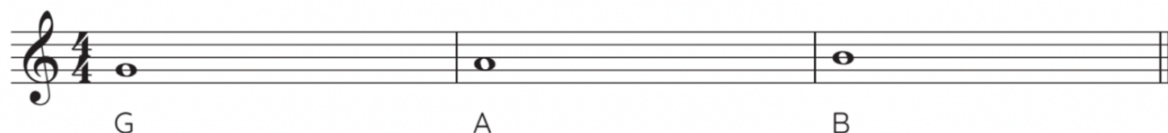
1. Zet de Scale terug naar de Simple-toonladder.
2. Vertel: *"Vorige week hebben we de noot G geoefend en deze les gaan we de noten A en B leren"*. Laat de leerling zien en horen waar de noot A zit.

3. Speel vervolgens onderstaande melodie voor en laat de leerling dit op gehoor naspelen.
4. Bied dit per 2 maten aan, of gebruik bladmuziek indien nodig.

Introduceer de noot B en de 3-kwarts maat

5. Herhaal hetzelfde proces als bij de noot A. Laat de leerling horen waar de noot B zit en oefen deze op gehoor of laat de bladmuziek zien.

6. Leg de leerling uit wat een 3-kwarts maat is. Hierbij kan je een voorbeeld geven waarbij je de 4-kwarts maat en de 3-kwarts maat afwisselt. Lukt het de leerling om mee te tellen? Tik eventueel het ritme op de schouder mee.

T Combineer G, A en B

7. Zeg: “Nu gaan we de noten G, A, en B samen spelen.”
 8. Speel de *Kleine Wals* een keer voor.
 Vraag de leerling dit op gehoor of met bladmuziek na te spelen.
 9. Oefen stukjes van 4 maten totdat de leerling het hele stuk kan spelen.
 10. Speel de wals dan met de backingtrack mee.
 NB er zijn 2 opties, kijk welke beter bij de leerling past:

Uptempo

<https://youtu.be/XdPXsNugUso?si=oPkgyyuq4TsZyXr4>

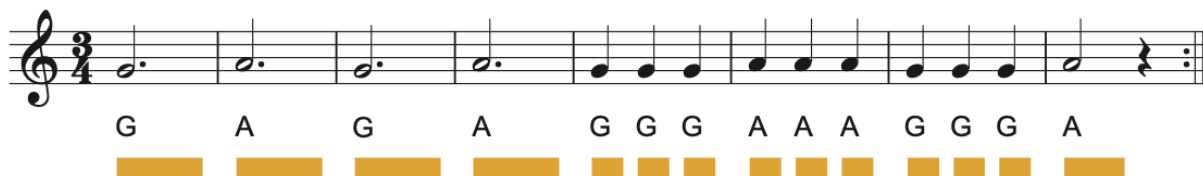

Langzaam

https://youtu.be/y4KpNnA_UVg?si=h8v1EjgzJqb76ztC

11. In deze bladmuziek staat aan het eind van elke notenbalk een herhalingsteken, maar het hele stuk kan ook gewoon in een keer van begin tot eind worden gespeeld zonder herhaling. Het is echter ook mogelijk om elke regel meermaals te herhalen.

Kleine Wals

Afsluiting

C Zelf een liedje bedenken

1. Vraag: "Bedenk een eigen melodie van 4 maten met de noten G, A en B".
2. Neem de melodie op, noteer deze in letters en traditionele notatie, en luister samen terug.
3. Gebruik een backing track of begeleid de leerling met gitaar of piano bij het spelen van de eigen melodie. Maak een korte video-opname van de leerling. Deze opname kan de leerling aan ouders/vrienden/klasgenoten laten zien. De docent kan deze ook bewaren om later met de leerling op te terug te kijken zodat de muzikale ontwikkeling zichtbaar en hoorbaar wordt.

In deze les oefent de leerling met het...

- leren spelen van maat 3 en 4 en 7 en 8 *Go 'Round the Mountain*.
- verzinnen van een eigen tekst bij *Go 'Round the Mountain*.
- spelen van G-A-B met sprongen tussen de noten.
- leren spelen van nieuwe noten C en D.
- ervaren van het verschil tussen mineur en majeur.

In deze les let de docent op of het de leerling lukt om...

- de noten G, A, B, C en D te herkennen.
- betrokken en expressief te zijn bij het verzinnen van een eigen tekst en muzikale versie van het muziekstuk.
- ritmische patronen en sprongen tussen de noten te volgen en spelen.
- het zelfverzonnen muziekstukje uit de vorige les te herinneren en spelen.

Warming-up**Quickstart**

1. Doorloop samen met de leerling de *Quickstart* tot aan het centreren.
2. Laat de leerling uit een van de drie activiteiten kiezen: vrije improvisatie, techniek spelletjes en zelfverzonnen muziekstukjes.

C Vrije improvisatie

- Zeg: *"Kijk eerst even of de Magic Flute het goed doet!"*
- Selecteer de *Japanese* toonladder in het Scales menu.
- Zet de backing track aan en laat de leerling vrij improviseren.
C Bass drone: <https://youtu.be/89pYUwpjbDo?si=4yG0CBsm4VDyhbGB>
- Nodig de leerling uit om ook stilte (rusten) in te zetten, dus na te denken over wanneer je wel en wanneer je even niet speelt.
- Zet de toonladder daarna weer terug naar de Simple-toonladder in het Scales menu.

T Techniek spelletjes

- Zeg: *"We gaan weer oefenen wie het langst één noot kan spelen op één adem"*. De leerling en docent spelen een noot en kijken wie dat het langste kan.
- Zeg: *"We gaan nu kijken wie de meeste korte noten in een minuut kan spelen"*. De leerling en docent timen een minuut en spelen om de beurt korte noten.

Zelfverzonnen muziekstukje herhalen

- Vraag: "Kun je je eigen muziekstukje van vorige les nog herinneren en spelen?"
- Als nodig, luister samen naar de opname van de vorige les en gebruik de notatie (waarschijnlijk in letters).
- Gebruik een backing track of speel zelf een begeleiding op gitaar of piano.

Kern I

Go 'Round the Mountain

Traditional uit
de Verenigde
Staten

B B B A G B B A A A B B A A A

5 B B B A G B B A A A G

Liedtekst

Go 'Round the Mountain

traditional

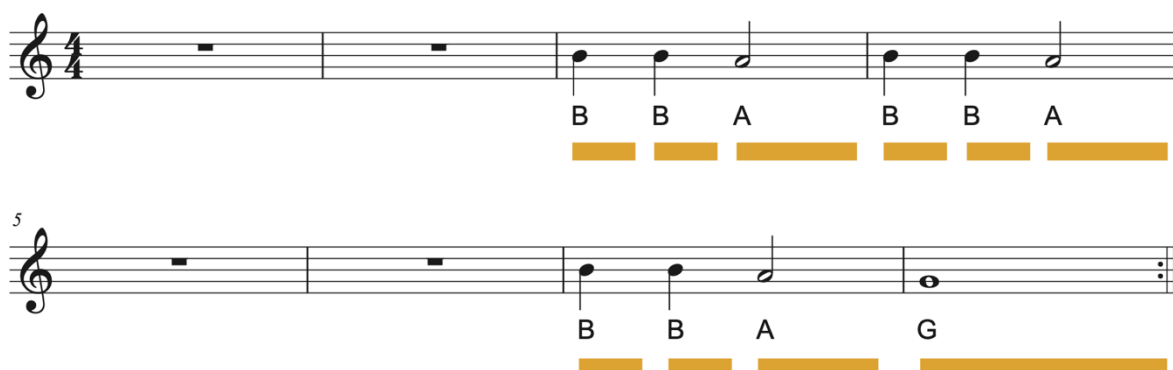
Go 'round the moun-tain, Toe-di - di-ddle doem toe-di - di-ddle-doem

5 go 'round the moun-tain, toe - di - di - ddle-doem dee.

Vertaling

Ga om de berg heen

1. Speel en zing het lied a capella of met begeleiding.
2. Nodig de leerling uit om mee te zingen, als dit mogelijk is.
3. Laat de leerling op gehoor of met notatie een versimpelde versie van maat 3 en 4 en maat 7 en 8 spelen. Gebruik balkjes onder de noten om de lengte visueel te maken.

4. Vraag: “Waar hou jij van?”
Laat we samen een nieuwe tekst verzinnen, bijvoorbeeld: “Ik hou van pizza, toe-di-diddle-doem, toe-di-diddle-doem...”
NB: dit kan ook over een ander (zelfgekozen) thema gaan, zoals emoties, dieren, vakantie,
5. Maak een eigen versie van het lied en neem dit op.

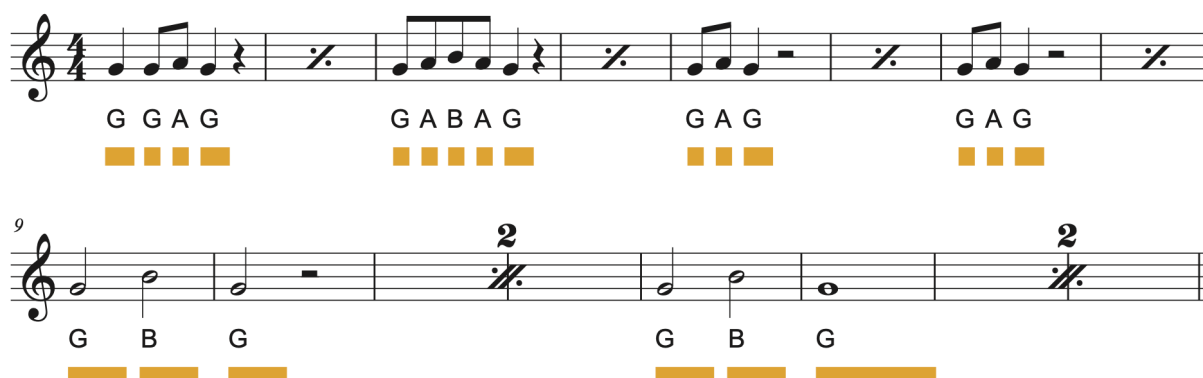
Didactische tip

Focus op creativiteit en expressie. Het gaat hier niet om perfectie in techniek, maar om plezier en zelfexpressie.

Kern II

- T** 1. Introduceer de oefening: “In dit muziekstukje ga je G, A en B spelen, maar soms maakt de noot een grotere sprong!”
2. Laat de leerling de patronen op gehoor naspelen, of bied de oefening aan met notenschrift.

1,2,3 op G - opgebroken voor auditief aanleren

- Oefen de ritmes samen, waarbij je eventueel het ritme op de schouder, de arm of hand meetikt om het ritmegevoel te versterken.

4

Kern III

Nieuwe noten C en D

- De leerling leert de noten C en D te spelen en ontdekt hoe het klinkt en voelt om hoger te spelen.
- Introduceer de nieuwe noten:
“Je kent G, A en B, waarbij G op de laagste positie begint. Nu gaan we daar nog een paar noten aan toevoegen: C en D.” Laat zien hoe de noten eruitzien en waar ze zitten op de Magic Flute.

- Laat de leerling de C en D opzoeken en spelen.
- Leg de koppeling met centreren: *“Er is een trucje om de “C” snel te vinden! De C is namelijk de positie van de Magic Flute bij het centreren.”* Laat de leerling dit onderzoeken door te centreren en de C te spelen.
- Oefen het muziekstuk 1,2,3 op B: Speel het muziekstuk eerst op G en daarna op B.
- Vraag: *“Klinkt het anders als je op B begint?”*

1,2,3 op B

4

7. Vraag: “Vond je dat dit anders klinkt dan wanneer je start op G?”

C Afsluiting

1. Selecteer de *Hava Nagila*-toonladder in het Scales-menu
2. Zet de backingtrack aan en laat de leerling vrij improviseren en ontdekken hoe deze toonladder een spannende sfeer creëert.
3. Nodig de leerling uit om af te wisselen tussen korte en lange noten tijdens de improvisatie.

Backingtrack in D

<https://m.youtube.com/watch?v=vRSPbKaukXY&feature=youtu.be>

In deze les oefent de leerling met het...

- leren spelen van maat 3 en 4 en maat 7 en 8 van *Go 'Round the Mountain*.
- oefenen van toonstappen en toonsprongen om een fysiek gevoel te ontwikkelen voor afstanden en intervallen.
- leren spelen van de noot E.
- spelen van de toonladder van G tot E en terug.
- leren spelen van *We Will Rock You*.
- vrij improviseren op een backing track.

In deze les let de docent op of het de leerling lukt om...

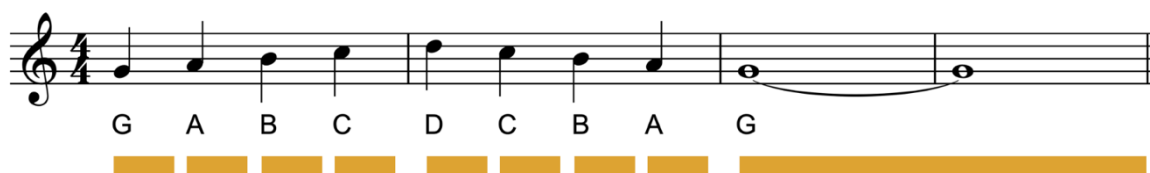
- het hoofd soepel te bewegen en een ontspannen houding te behouden bij het vinden van de noot E en het maken van toonsprongen.
- om toonstappen en toonsprongen correct te spelen, zowel op gehoor als met visuele ondersteuning.
- om ritmische patronen en melodieën na te spelen of zelf te bedenken bij het improviseren.

Warming up**T Quickstart**

1. Doorloop samen de Quickstart tot aan het centreren.

N T Toonladder van G tot D.

2. Vertel: “We gaan nu alle noten oefenen van G tot D en weer terug naar de G.” Laat de leerling de toonladder eerst los oefenen: dit kan met een de toonladder op gehoor of met notenschrift.

Toonladder G tot D

3. Oefen de toonladder drie keer achter elkaar met een backing track

<https://mybreathmymusic.com/wp-content/uploads/2016/05/boererligteenkip.mp3>

NT Verdiepende opdracht

Voor leerlingen die goed met notatie kunnen werken, is een verdiepende oefening mogelijk. Voor auditieve spelers kan deze stap worden overgeslagen.

Speelstuk 1,2,3 en meer op de G

5

CT Ritmisch muzikaal gesprek met focus op toonhoogte

- Breid het muzikale gesprek uit door naast ritme ook toonhoogte te oefenen.
- Zeg: *"Laten we weer een muzikaal gesprek met elkaar voeren. Deze keer wil ik je vragen om precies dezelfde noten te spelen als ik."* Gebruik de eerder geleerde noten (G, A, B, C en D) en focus op toonstappen.
- Speel simpele ritmische patronen voor; de leerling speelt deze melodisch en ritmisch op gehoor na. Bijvoorbeeld;

9

15

- Draai de rollen om: *"Nu mag jij iets spelen, en dan doe ik je na!"*

Kern I

N T Nieuwe noot E

1. Introduceer de noot E. Zeg:
“Je hebt nu al de noten G, A, B, C en D geleerd. Nu komt daar de E bij. Dit is de laatste noot in de Simple-toonladder, en je moet hiervoor helemaal omhoog met je hoofd.” Laat de leerling de E opzoeken.
2. Speel de noot E voor, zodat de leerling deze auditief en visueel kan vinden.
3. Oefen een ritmisch muzikaal gesprek op de noot E:
Begin met simpele ritmische patronen op de E, de leerling speelt dit na.
4. Breid dit geleidelijk uit door andere noten toe te voegen.
5. Gaat het goed? Draai de rollen om: *“Jij mag nu iets bedenken op de E, en ik doe je na!”*

Kern II

R We Will Rock You

1. Introduceer het lied *We Will Rock You* van Queen, geschreven door Brian May. Stamp en klap het ritme voor. *“Weet je misschien welk lied hierbij hoort?”* Zing het refrein voor en nodig de leerling uit mee te zingen als dit mogelijk is.
2. Laat de leerling het refrein op gehoor spelen (centreer de Magic Flute). Gebruik een van de backing tracks (kies samen met de leerling).

Notatie van het lied

<https://mybreathmymusic.com/en/liedjes-spelen-voor-beginners>

Instrumental: We Will Rock You

<https://youtu.be/bPbq9bnktjE?si=ctSiESZLNlky65X>

Ritme Backingtrack

<https://www.youtube.com/watch?v=weKdZnxoTC8>

Afsluiting

Kies je favoriete lied of improviseren

1. In les 2 heeft de leerling vertelt welke liedjes die leuk vindt. Je kunt (een deel van) een liedje samen spelen.
2. Improviseren: Zet de backing track aan:

Blues in Am

<https://mybreathmymusic.com/wp-content/uploads/muziek/BluesinAm.mp3>

3. Gebruik hiervoor de 4 of Simple-toonladder uit het scales menu.
4. Zeg: *“Nu mag je lekker spelen en improviseren. Luister naar de muziek en speel wat je zelf passend vindt. Je mag ook even stil zijn; een kleine stilte hoort ook bij muziek.”*
5. Maak een korte video-opname van de improvisatie. Deze opname kan de leerling aan ouders/vrienden/klasgenoten laten zien. De docent kan deze ook bewaren om later met de leerling op te terug te kijken zodat de muzikale ontwikkeling zichtbaar en hoorbaar wordt.

In deze les oefent de leerling met het...

- herhalen van *We Will Rock You*, inclusief het afstemmen op ritme en toonhoogte.
- spelen van een muzikaal gesprek met terts-sprongen.
- spelen van het refrein van *La Bamba* waarin tertsen zitten.
- leren spelen van het hele lied *Go 'Round the Mountain*,
- maken van een eigen muzikale versie voor *Go 'Round the Mountain*, inclusief keuzes over opbouw en expressie.

In deze les let de docent op of het de leerling lukt om...

- soepele terts-sprongen te maken en ontspannen te spelen in het 'Muzikaal gesprek' en in *La Bamba*.
- alle maten van *Go 'Round the Mountain* te spelen.
- het ritme en de structuur van *We Will Rock You* en *Go 'Round the Mountain* aan te houden.
- een eigen muzikale versie te bedenken en keuzes te maken over de opbouw en uitvoering.

Warming-up**T Toonladder spelen**

1. Laat de leerling de Simple-toonladder spelen om het fysieke gevoel voor afstanden tussen de noten verder te ontwikkelen.
2. Speel de toonladder voor; de leerling speelt deze op gehoor of leest van blad. Oefen eerst

los en speel de toonladder (zie pag.31) daarna drie keer achter elkaar met de backing track.

<https://mybreathmymusic.com/wp-content/uploads/2016/05/boererligteenkip.mp3>

R Herhaling: We Will Rock You

3. Vertel "Nu je weer hebt gevoeld waar de noten zitten, gaan we *We Will Rock You* ook nog eens spelen." Zet een backing track aan en laat de leerling het refrein meerdere keren te spelen. Kies samen met de leerling een van de backing tracks:

Instrumental: We Will Rock You

<https://youtu.be/bPbq9bnktjE?si=ctSiESZLNlky65X>

Ritme Backingtrack

<https://www.youtube.com/watch?v=weKdZnxoTC8>

Kern I

N T Muzikaal gesprek met terts-sprongen

4. Zeg: "We gaan weer muzikale gesprekken doen en deze keer voegen we sprongen toe." Speel eenvoudige frases met kleine stappen. Vraag aan de leerling om deze zo precies mogelijk na te spelen. Voeg later terts-sprongen toe, waarbij de leerling een noot overslaat.
5. Leg uit dat er een noot tussen de twee gespeelde noten zit.
6. Draai de rollen om: de leerling speelt een melodie en de docent doet deze na.

Tip

Je kunt terts sprongen oefenen met verschillende popliedjes, zoals *Weg van jou* van Suzan en Freek.

Speelstuk Muzikaal gesprek met stappen en sprongen

9

NB Dit is een auditieve oefening. De notatie dient als voorbeeld voor de docent

Didactische tip

Je kan ook andere noten van de Simple-toonladder gebruiken voor het muzikale gesprek.

Je kan ook toonhoogtes door aanraking ondersteunen. Bijvoorbeeld door op de bovenarm en de schouder te tikken. De laagste toon is de bovenarm. Wanneer de melodie omhoog gaat, tik je hoger op de arm (tot aan de schouder).

R T La Bamba

1. Oefen het spelen van de terts in het refrein van *La Bamba*.
2. Luister naar het origineel en speel het refrein mee.

<https://www.youtube.com/watch?v=BycLmWI97Nc>

Traditional uit Mexico

Kern II

C R Go 'Round the Mountain

5

1. Laat de leerling maat 3 en 4 en maat 7 en 8 spelen met een zelfgeschreven tekst.
2. Vertel: *"Jij kunt het eerste stuk van het liedje ook wel spelen. Probeer maar!"* Laat de leerling maat 1 en 2 op gehoor uitzoeken. Speel het indien nodig voor ter ondersteuning. Speel het liedje vervolgens ook samen.
3. Eigen versie maken: Laat de leerling keuzes maken over de opbouw: Hoe begin je het lied? Zingen of spelen door de docent, de leerling of allebei? Wanneer speel je alleen instrumentaal?

Didactische tip

Het gaat vooral om de muzikale keuzes en expressie van de leerling, niet om technische perfectie.

C R

Afsluiting

1. Neem de eigen muzikale versie op als afsluiting, luister samen de opname terug en bespreek deze: Wat vindt de leerling mooi? Wat kan beter? Wat wil de leerling aanpassen?

Improviseren op de blues

2. De leerling sluit af met vrije improvisatie (met korte en lange noten, rust en expressie).
3. Overleg: *"Speel wat je zelf passend vindt, gebruik korte en lange noten en neem af en toe rust. Stilte hoort ook bij muziek!"*
4. Zet de backing track aan.
5. Maak een opname van de improvisatie en bespreek deze met de leerling:
 - *"Klinkt de improvisatie vrolijk, spannend, of misschien iets anders?"*
 - *"Vind je dat er genoeg afwisseling zit in je spel?"*
 - *"Wat zou je de volgende keer hetzelfde doen? En wat anders?"*

In deze les oefent de leerling met het...

- herhalen en spelen van de Simple-toonladder om afstanden en intervallen fysiek en auditief te versterken.
- trainen van het gehoor en het ontwikkelen van *muscle memory* door het spelen van muzikale gesprekken met stappen en sprongen.
- spelen van intervallen en het oefenen van eenvoudige ritmische en melodische patronen.
- leren spelen en maken van een eigen muzikale versie voor *The Lion Sleeps Tonight*.
- leren spelen van het liedje *Me Go Bai Wan Soekroe Sani* op gehoor of met notatie.
- verbeteren van bladmuziekvaardigheden voor leerlingen die met notatie werken.

In deze les let de docent op of het de leerling lukt om...

- soepel toonstappen en intervallen te spelen en ontspannen te blijven bij langere melodieën.
- de juiste intervallen en toonhoogtes op gehoor na te spelen.
- korte, lange noten en rustmomenten te integreren in de patronen.
- de structuur van de liedjes te begrijpen en deze op gehoor en met notatie spelen.
- eigen keuzes te maken in de eigen muzikale versies en variaties.

Warming-up**Toonladder spelen**

1. Fris het spelen van de Simple-toonladder op om het fysieke gevoel voor afstanden te versterken.
2. Speel de toonladder voor (pag.31); de leerling speelt deze op gehoor of leest van blad. <https://mybreathmymusic.com/wp-content/uploads/2016/05/boererligteenkip.mp3>
3. Laat de leerling de toonladder drie keer achter elkaar spelen met de backing track.

Muzikaal gesprek

4. Voer een muzikaal gesprek met toonstappen, sprongen, en korte en lange noten.
5. Gebruik eenvoudige patronen als inspiratie en breid uit naar meer variatie in intervallen en ritme indien de leerling hieraan toe is.

9

T R Kies maar uit

6. Kies samen met de leerling een van de activiteiten:

- *La Bamba*: herhaal het meespelen van het refrein van *La Bamba* (oefenen van de tertsen).
- Voor leerlingen die goed met notenschrift werken kunnen een variant van de wals oefenen.

Grote Wals

Kern I

NR Me Go Bai Wan Soekroe Sani

Traditional uit
Suriname

Me go bai wan soe-kroe sa - ni, jem-ba jem - ba! Me go

B C D D B B D B A A A A A B

4 A D

bai wan soe - kroe sa - ni, jem - ba, jem - ba!

C C A A C A G G G G

1. Introduceer het liedje: Zing en speel *Me Go Bai Wan Soekroe Sani* en leg de tekst uit: "Ik ga een snoepje kopen, hoera hoera!"
2. Laat de leerling eerst "Jemba Jemba!" zingen.
Laat de leerling deze frase op gehoor naspelen.
3. Bouw verder: Gaat dit goed? Werk naar het hele liedje toe, op gehoor of met notatie.

Kern II

CR The Lion Sleeps Tonight

1. Introduceer het liedje: 1. Zing en speel *The Lion Sleeps Tonight* voor of luister samen naar een opname. Laat de leerling het refrein "A wi mo weh" meezingen.

Originele uitvoering

https://www.youtube.com/watch?v=OQIByoPdG6c&list=RDOQIByoPdG6c&start_radio=1

Hedendaagse uitvoering

https://www.youtube.com/watch?v=s4nMm-y3TYU&list=RDs4nMm-y3TYU&start_radio

2. Print eventueel de tekst voor de leerling

<https://www.songteksten.nl/songteksten/295114/the-tokens/test-drive.htm>

3. Leer de leerling het refrein spelen, op gehoor of met notatie.

Refrein**The Lion Sleeps Tonight**

Luigi Creatore, Hugo Peretti,
George David Weiss

4. Eigen muzikale versie maken: Laat de leerling een ostinaat spelen dat in de eigen muzikale versie wordt verwerkt.
5. Bespreek samen hoe de eigen muzikale versie eruit kan zien, bijvoorbeeld:
Begin met alleen zang (variatie op muziek van de docent, de leerling of allebei), voeg daarna instrumentale delen toe. Wissel tussen refrein en ostinaat.
6. Neem de eigen muzikale versie op.

Afsluiting

1. Kies samen één of meerdere liedjes om te herhalen, zoals: *Go 'Round the Mountain*, *La Bamba*, *Me Go Bai Wan Soekroe Sani*, *The Lion Sleeps Tonight* of een favoriet liedje van de leerling.
2. Kijk samen de video-opnames uit les 1, 3 en 5 terug. Reflecteer op de filmpjes: wat heeft de leerling allemaal geleerd? Wat gaat goed? Wat vraagt nog wat oefening?

In deze les oefent de leerling met het...

- vertellen van een verhaal door middel van muziek.
- spelen van intervallen en het ontwikkelen van expressie via muzikale gesprekken.
- samenstellen en oefenen van een programma voor een presentatie.
- oefenen van presentatievaardigheden, zoals publiek aanspreken en muziek introduceren.
- oefenen en uitvoeren van de eigen muzikale versies in een doorloop.

In deze les let de docent op of het de leerling lukt om...

- een verhaal expressief te verklanken met de Magic Flute.
- intervallen en ritmische patronen vloeiend en correct te spelen.
- keuzes te maken over wat in de presentatie wordt opgenomen.
- een publiek te begroeten en de muziek op een boeiende manier te introduceren?
- samen te werken met andere muzikanten of de docent bij het uitvoeren van het programma?

Warming-up**Presentatie oefenen via een muzikaal gesprek**

1. Begin met een eenvoudige presentatie-oefening. Zeg: *"Volgende week gaan we optreden! En dan gaan we natuurlijk het publiek welkom heten."*
2. Laat de leerling de zinnen herhalen, bijvoorbeeld: *"Geacht publiek!"* (leerling herhaalt). *"Welkom bij dit spetterende optreden!"* (leerling herhaalt).
3. Verander het verbale gesprek in een muzikaal gesprek. Zeg eerst: *"Geacht publiek"* en daarna speel dit daarna ritmisch op de Magic Flute. Herhaal dit met meerdere zinnen. Laat de leerling na een paar herhalingen dit zelf ook proberen.

Kern I**Muziek als verhaal**

1. Laat een afbeelding zien aan de leerling (bijvoorbeeld een bos).
2. Vraag: *"Wat denk je dat er gebeurt? Waar zou dit zijn? Wat is er bijzonder aan deze plek?"*
3. Zet een backing track aan en zeg: *"Gebruik de Magic Flute om het verhaal van het bos te vertellen. Maak het spannend en laat je fantasie horen."*

<https://youtu.be/pXTHFUjkwQk?si=vZQYcYaqiNHrlxZv>

Kern II

R Programma samenstellen

1. Bespreek: *“Wat mag het publiek absoluut niet missen?” “Welke stukken en improvisaties wil je laten horen?”*
2. Samenstellen: Stel een gevarieerd programma samen en schrijf dit op. Wissel improvisatie af met (eigen versies van het) repertoire en maak gebruik van de verschillende scales. Maak afspraken over wie welk deel van het programma speelt en presenteert. Maak bijvoorbeeld gebruik van een vormschema om de uitvoeringsvorm vast te leggen.

TITEL VAN HET LIED

Didactische tip

Een vormschema helpt de leerling om structuur te geven aan een lied tijdens de presentatie. Hier is een voorbeeldschema dat gebruikt kan worden:

INTRO

COUPLET 1

REFREIN

COUPLET 2

REFREIN

OUTRO

Kern III

Doorloop van het programma

1. Het programma wordt van begin tot eind geoefend en opgenomen.
Doorloop: speel het hele programma in volgorde door.
De docent vult aan waar nodig (bijv. door rollen van andere muzikanten over te nemen).
2. Opname: neem de doorloop op als referentie voor reflectie.

Afsluiting

Reflecteren op het programma en verbeterpunten bespreken

1. Bespreek: *“Hoe ging het?” “Wat werkte goed en wat kan beter?” “Zijn er stukken waar we extra aandacht aan moeten besteden?”*
2. Maak een plan voor de volgende les: Noteer eventuele aanpassingen of extra oefenpunten.

Warming-up

Muzikaal gesprek met de groep

1. Laat alle leerlingen klaarzitten met hun instrumenten.
2. Start met een vocale warming-up om ritme en energie te activeren:
Zeg: *"Hallo allemaal!"*
Groep antwoordt: *"Hallo allemaal!"*
Andere variaties: *"Heyo!" "Lalala!" "Doebedibeldoe!"*
3. Verander het vocale gesprek naar een muzikaal gesprek:
Speel een ritmische frase op je instrument en laat de groep dit naspelen.
Varieer met ritme, dynamiek en toonhoogtes.
4. Geef de leerlingen de kans om zelf een frase te bedenken en laat de groep dit nadoen.

Kern I

Generale repetitie

1. Programma bespreken: bespreek de volgorde van de liedjes en de verantwoordelijkheden van elke leerling (bijv. wie wat aankondigt).
2. Maak afspraken over dynamiek en expressie in specifieke stukken.

Doorloop oefenen

3. Speel het volledige programma door zoals gepland.
4. Besteed aandacht aan:
 - **Overgangen:** Zorg dat deze vloeiend verlopen.
 - **Expressie:** Moedig de leerlingen aan om emotie en dynamiek toe te voegen.
 - **Samenspel:** Let op hoe goed de leerlingen naar elkaar luisteren en samenwerken.
 - **Individuele feedback:** Geef korte, positieve aanwijzingen na elk liedje.

Showtime

5. **Inrichting:** Zorg dat de ruimte er feestelijk uitziet: Richt een duidelijke plek in voor het publiek. Voeg decoraties toe, zoals posters of bloemen en zorg voor sfeervolle verlichting.
6. **Filmen:** Controleer of filmen is toegestaan en bespreek dit indien nodig met ouders of verzorgers.
7. **Programmaoverzicht:** Overweeg een zelfgemaakt programmablaadje om het optreden een professionele uitstraling te geven.

Uitvoering

8. Laat de leerlingen het programma uitvoeren zoals gepland.

Moedig aan om:

- Het publiek aan te spreken: *“Welkom bij onze presentatie!”*
- Zelfvertrouwen uit te stralen tijdens het spelen.
- Contact te maken met het publiek door te glimlachen of hun blik te vangen.

9. Vul als docent aan waar nodig, bijvoorbeeld bij begeleiding of overgangen.

Reflectie: Bespreek na afloop kort met de leerlingen hoe ze het vonden en geef veel positieve feedback.

Colofon

Titel:

Grenzeloze Grooves

Ondertitel:

Magic Flute-lessen voor leerlingen met een beperking

Uitgave:

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten en CASE (Centre for Arts & Sciences Education)

Auteur(s):

Debby Korfmacher en Melissa Bremmer met medewerking van Michel Hogenes

Redactie en grafisch ontwerp:

Ninya de Wever, Didi Visser, Anneke van Woerden

Fotografie:

Jonathan Andrew ©

Met dank aan:

Alle docenten en leerlingen die deel hebben genomen aan het onderzoek, Florian Bussink, Karin van Dijk, Katharina Kauruff, Marjoke Korff de Gidts, Vincent Lamers, Emile Meuffels en Stan Stolk.

Versie:

september 2025, versie 1.0

Contact:

melissa.bremmer@ahk.nl

Gebruik en hergebruik:

Deze handleiding valt onder een Creative Commons Naamsvermelding–NietCommercieel–GeenAfgeleideWerken 4.0 Internationaal-licentie.

Dit betekent dat het document vrij mag worden gedeeld, mits:

- de makers worden vermeld,
- het niet commercieel wordt gebruikt,
- het document ongewijzigd blijft.

